

Uppföljning av Stora Skuggans 4H-gård 2011

4H-gård: Stora Skuggan

Regiform: Ideell förening

Part/verksamhetsbidrag: 4H (Head, Heart, Hand, Health) Stora Skuggan

Inriktning/verksamhet: Öppen verksamhet för barn och unga

Adress: Stora Skuggans 4H-gård, Stora Skuggansväg 40, 115 42 Stockholm

Telefon: 08/16 62 06

Hemsida: www.storaskuggans4hgard.se

E-post: annika.jansson@4h.se

Uppföljningen utförd av: Anna-Lena Christensson Österberg och Eva Svedman

Vid uppföljningen medverkade

från utföraren: Verksamhetsansvarig/föreståndare Annika Jansson och bitr. föreståndare Anna Sergerström.

Datum för uppföljningen: 18/10 -11

Verksamheten

4H (Head, Heart, Hand, Health) är en ideell föreningsdriven barn- och ungdomsverksamhet som startade i Ohio, USA i början av 1900-talet. Sveriges 4H har sedan början av 1970-talet haft 4H-gården som en unik verksamhetsform. 4H-gården skall efterlikna en svensk bondgård med självhushåll. De djur som hålls bör vara av svenska lantraser och de växter som odlas skall vara de arter som finns på svenska gårdar.

4H-gården ska erbjuda aktiv verksamhet och får enligt 4H:s riktlinjer inte likna en djurpark. Ett av 4H-gårdens viktigaste mål är att alla på gården ska ta aktiv del i alla de sys-

lor som förekommer. Barn och ungdomar får på så sätt tidigt lära sig ta ansvar och den enskildes personlighetsutveckling främjas i enlighet med mottot ”att lära genom att göra”.

Varje 4H-gård drivs i föreningsform som en egen enhet, med ansvar hos den lokala 4H-klubben. Gårdarnas verksamhet är baserad på ideellt engagemang men som regel finns också någon eller några anställda.

Stora Skuggans 4H-gård

Stora Skuggans 4H-gård ligger på Norra Djurgården i Östermalms stadsdelsområde. Den har funnits i drygt 20 år och är känd som en av storstadens oaser som också besöks av folk från närliggande grannkommuner som Lidingö, Solna och Danderyd. Gården fungerar även som representationsgård för alla 4H-gårdar i hela Sverige.

Redan när gården byggdes 1985 var intentionen att göra anläggningen handikappanpassad. Gårdens verksamhetsmål är att driva en barn- och ungdomsverksamhet i föreningsregi som så långt som möjligt ska efterlikna en riktig bondgård där alla oavsett handikapp ska kunna vara med. Hundratusentals besökare kommer varje år till Stora Skuggan. Ett stort ideellt engagemang finns i olika åldrar. Riksförbundet Sveriges 4H är huvudman vilken är en politisk och religiös obunden ungdomsorganisation.

Östermalms stadsdelsnämnd beviljade föreningen 4H-gården Stora Skuggan ett verksamhetsbidrag om 500 tkr för år 2011.

Uppföljning

- **Antal medlemmar 2011**
500 medlemmar
- **Antal besökare**
Ca 300 000 exklusive stora arrangemang.
- **Stora Skuggans öppethållande-**
Klockan 10 – 17 vardagar. Beroende på aktivitet även kvällsöppet helger och vardagar. Stängt under lunch 12-13.
- **Beskriv hur arbetet med barn och ungdomar med funktionsnedsättning har bedrivits och utvecklats under året:**
Skolklasser med elever med funktionshinder deltar i på olika sätt och med olika aktiviteter bl a med att köra häst och vagn, guidning på gården och även praktiskt arbete.

Fler barn och ungdomar är idag med i avancerad djurskötargrupp och andra verksamheter än tidigare. De innehåller tömkörning med häst, ridning, djurteori, skötsel av alla djur och studiebesök. En omfattande lägerverksamhet bedrivs under alla lov dagar. Då deltar också många barn och ungdomar med funktionshinder, även på övernattnig.

En ridgrupp har startat och hästar som har specialutbildning har köpts in med medel från bla Kronprinsessan Victorias fond.

Personalen har gått handikappridlärarutbildning samt annan utbildning om olika former av utvecklingsstörning, för att kvalitetssäkra verksamheten.

En ridsektion startar med stöd från Svenska ridsportförbundet som riktas till barn och ungdomar med funktionshinder.

- **Hur många barn deltar i den integrerade eftermiddagsverksamheten enligt LSS, i jämförelse med år 2010?**

Två barn som är nya har kommit. En person till är eventuellt på gång.

- **Den planerade dagliga verksamheten har den kommit igång så som tänkt? I så fall beskriv verksamheten eller varför den inte kom igång.**

Det är många ungdomar som är mycket intresserade av att börja på daglig verksamhet hos oss från Östermalm. Gården har nu äntligen fått tillstånd och godkännande utfärdat av Stockholms Socialförvaltning. Ett hinder har varit ett krav på bankgaranti på minst 500 000 kr för att bli godkänd inom valfrihetssystemet inom Stockholms stad. Enligt gårdens föreståndare har både föräldrar och ungdomar varit mycket ledsna och förtvylade då de hade sett fram emot att börja redan denna termin. Gården har nu alltså fått ett banktillstånd godkänt och ska återigen förnya ansökan om daglig verksamhet i november. Verksamheten är då tänkt att starta till vårterminens början. Förutom gårdens ordinarie verksamhet är det tänkt att dagliga verksamheten ska vidareutveckla gårdsbutiken, samt cafédelen och också arbeta med naturvård/betesprojekt.

- **Vilken lägerverksamhet har ni bedrivit under året? Hur många barn och unga har deltagit? Har också barn och unga med funktionsnedsättning haft möjlighet att delta?**

Gården har bedrivit olika former av lägerverksamhet för barn i olika åldrar samt även för barn som har funktionsnedsättning. Lägerverksamheten består av olika delar inom 4H-gårdens verksamheter. Natur och djurpedagogik, gammalt hantverk samt trädgårdspedagogik. Häst och vagn samt ridning i mindre omfattning.

Lägerveckorna sträcker sig från vecka 24 och under hela sommaren fram till vecka 33, med undantag för uppehåll under några veckor i juli då djuren får vila. De flesta veckor har varit i princip överfulla med ända upp till 37 barn som deltar per vecka. Bemanningen har varit 6-7 anställd personal anställda och ideella ungdomsledare ungefär 4 st.

Vissa läger är integrerade, dvs de vänder sig också till barn och ungdomar med funktionshinder, då med extra personalresurser.

- **Hur många praktikanter och prao-elever har ni tagit emot under året och hur många av dessa var unga med funktionsnedsättning?**

Gården är fullständigt överbelastad av skolor, arbetsplatser samt andra verksamheter som gärna vill placera praktikanter där, inte minst många med funktionshinder. Under året omkring 30 praktikanter i olika åldrar.

Det är svårt att kunna ha handledare till varje praktikant, inte minst för unga med funktionshinder, men de gör så gott de kan, säger föreståndaren. Ca sex av de 30 praktikanterna har varit ungdomar med funktionshinder men innan årets slut kommer antalet att bli ca 10.

- **Föreningen undervisar i hur livet var förr och om gamla bondgårdstraditioner. Vid hur många tillfällen har ni haft denna**

Nästan all verksamhet såsom guidning, selning av häst, bondgårdsdagar med skötsel i stallet för skolklasser, barn och ungdomsgrupper, aktiviteter med hantverk, arbete inför marknader mm genomsyras av berättelser och kunskap från förr avseende bondgårdstraditioner. Alla tycker att det är så spännande att lyssna och är ett pedagogisk redskap för att nå "alla". Gårdens utrotningshotade lantrasers bevarandearbete har också stor betydelse liksom samarbetar med Skansen. Personalen har gått utbildningar genom Skansen.

Flera gånger i veckan lär gården ut Om livet förr m.m.

- **Beskriv ert samarbete med andra samarbetsparter.**

Till mycket stor hjälp och glädje för gården har bidraget från Östermalms stadsdelsnämnd varit under året. Det har bidragit i hög grad till vidareutveckling av 4H-gårdens verksamheter.

Gården samarbetar med olika sjukhus, barn och ungdomar med ätstörningar, barn som har cancer och är under behandling samt rehabilitering av olika slag speciellt för ungdomar. Vidare med Blå Stjärnan, olika djurparker, skolor som har funktionshindrade barn, mediabolag, Studieförbundet, Natur o Djur-pedagogiska utbildningar, samt andra föreningar som tex kaninavelsförbundet.

- **Har gården fler eller färre djur än under 2010? Beskriv varför.**

Gården har i dag fler djur än förra året. De har fått fjällkor samt en häst i gåva. Ett bekymmer för gården är att fler djur också innebär i de flesta fall ökade kostnader.

Fjällkorna utgör ett fantastiskt inslag, menar personalen på gården, både för besökare samt även nyttan i naturvård på Djurgården. I takt med att Norra Djurgårdsstaden byggs och med den anhopning av nya besökare som förväntas komma så krävs det fler djur på 4H-gården för att utjämna trycket och efterfrågan. Den dagliga verksamheten kräver också fler djur. Tidigare har antalet djur varit nödvändigt att minska på gården. Men enligt föreståndaren har stödet från Östermalms stadsdelsnämnd inneburit att antalet djur inte har minskats, i stället har några nya tillkommit, till förmån för väldigt många barn, ungdomar och vuxna.

- **Vilken del av föreningens verksamhet har utvecklats mest under 2011? Beskriv varför.**

Att gården har haft möjlighet att utvecklas under året hör i första hand samman med att Östermalms sdn beviljade ett generöst föreningsbidrag för 2011. Samarbeten med sjukhus har vidareutvecklats och fler funktionshindrade har varit med i grupperna. Nya verksamheter som inte funnits tidigare har startat. Bland annat ridning med ridlektion och häst- och vagnkörning för funktionshindrade. Nu har en blind flicka fått möjlighet att lära sig köra.

Fler utbildningar har genomförts än tidigare, specifikt fler om funktionshinder. Marknadsdagar, besök från förskolegrupper och skolor har blivit också ökat, liksom kretsloppbesök från förskolor samt bondgårdsskolor.

Ett naturvårdsprojekt i samarbete med Statens fastighetsverk, med våra fjällkor har startat. En gårdsbutik finns färdig på gården full med varor som bland annat tillverkats på gården. Besökarantalet har ökat särskilt under helgerna.

- **Vilken del av föreningens verksamhet har inte utvecklats såsom planerat? Om så är, beskriv varför.**

Det mesta har utvecklats över förväntan, men resurserna räcker ändå inte i alla delar till för att utveckla tillgängligheten för barn och unga med funktionsnedsättning. Mycket har hänt, men alla aktiviteter som vänder sig till de funktionsnedsatta kräver hög personaltäthet vilket är svårt klara av ekonomiskt. Efterfrågan av aktiviteter är väsentligt högre än vad som idag kan erbjudas. Föreståndaren menar, att eftersom verksamheten i stora delar drivs genom bidrag är det en svårighet att planera verksamhetsutvecklingen. Föra stora kliv framåt, kan just vara de stegen som gör att verksamheten till ett annat år backar i utvecklingen.

Detta märks inte minst främst i arbetet med funktionshindrade barn och ungdomar och socialt utsatta grupper av barn, då de är dessa grupper som får det svårare om resurserna blir mindre.

4H-gårdens förhoppning och starka önskan inför 2012 är att få bidrag såsom tidigare från Östermalms stadsdelsnämnd. De understryker att dessa pengar gör och har gjort otroligt mycket för så många, inte minst för barn och unga med funktionsnedsättning och för barn och unga som lever i socialt utsatta grupper.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att 4H-gårdens verksamhetsmål att ”bedriva barn- och ungdomsverksamhet där alla kan vara med” överensstämmer väl med de grundläggande villkor som nämnden har fastställt för verksamhetsbidrag till föreningsverksamhet, bl a att ”verksamheten ska aktivera människor vilka av olika anledningar behöver särskilt stöd för att klara ett självständigt och människovärdigt liv”.

Förvaltningen har tagit del av föreningens verksamhet genom besök på gården då föreståndare och bitr föreståndare redogjorde för hur föreningsbidraget från förvaltningen har används under året. Vidare har förvaltningen tagit del av föreningens verksamhetsplan och -berättelse samt årsredovisning i samband med inkommen ansökan om verksamhetsbidrag för 2012, vilka förvaltningen menar är tillfylles. Förvaltningen anser att gårdens verksamhet har utvecklats i hög grad under året genom att fler aktiviteter har startats, specifikt för barn och unga med funktionsnedsättning. Verksamheten bedrivs med ett stort engagemang och med

målsättningen att alla ska kunna ta del av verksamheten. Arbetet med att handikappanpassa verksamheten har utvecklats väsentligt, vilket förvaltningen ser som extra värdefullt.

Sammanfattningsvis menar förvaltningen att en neutral arena, som just en 4H-gård är, i hög grad kan bidra till att fylla behovet av bl a närhet, gemenskap och tillit hos många besökare och deltagare. Att ingå och ta del av gårdens olika aktiviteter ser förvaltningen som en möjlighet för många deltagare att minska en egen problematik och därmed öka möjligheten till ett självständigt och värdigt liv.

Stadsdelsförvaltningen menar att verksamhetsbidraget om 500 tkr till 4H-gården Stora Skuggan 2011 har förvaltats väl under året.